

Justitiedepartementet

Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2)

Uppsala universitet har genom remiss anmodats yttra sig i rubricerat ärende. Universitetet vill anföra följande.

Uppsala universitet avstyrker förslaget.

I betänkandet framhålls att kunskaper i språk och samhällskunskap underlättar integration, deltagande i samhällslivet och inträde på arbetsmarknaden. Universitetet delar fullt ut dessa slutsatser och instämmer i att samhället på olika sätt bör tillhandahålla utbildning, t.ex. genom sfi.

I betänkandet föreslås emellertid att godkänt resultat på kunskapstest i svenska och i samhällskunskap ska uppställas som ett krav för svenskt medborgarskap. Införandet av ett kunskapstest är avsett att stärka såväl medborgarskapets status som att främja ett inkluderande samhälle.

Universitetet kan konstatera att det saknas evidens för att införandet av ett kunskapstest som krav på svenskt medborgarskap alls får positiva effekter t.ex. ifråga om ökad integration, deltagande i samhällslivet och inträde på arbetsmarknaden. Tvärt om, som det särskilda yttrandet av experten Pieter Bevelander visar, finns undersökningar som pekar på motsatsen. Utredningen konstaterar också själv (s. 392) ”att det finns stöd för att högre krav på språkkunskaper i stället leder till exkludering och diskriminering, i synnerhet av kvinnor, äldre och grupper med låg eller ingen utbildningsbakgrund, vilket riskerar att leda till segregation i stället för integration.”

Även om utredningen måste förhålla sig till sina direktiv om att lämna förslag på ett kunskapstest för medborgarskap vill Uppsala universitet ändå uttrycka förvåning över att den grundläggande premissen om att förslaget alls får avsedda effekter, inte ges större utrymme i utredningen. Skärpta krav för att erhålla medborgarskap är ingripande för enskilda och sådant förslag bör vila på en mer gedigen grund. Uppsala universitet kan under angivna förhållanden inte tillstyrka förslaget.

Även ifråga om ansvar och genomförande av kunskapstestet är Uppsala universitet kritisk och ansluter sig i denna del till SUHF:s yttrande. Universitetet vill särskilt peka på att det skulle vara problematiskt för lärosätenas trovärdighet att arbeta med att attrahera unga människor från hela världen samtidigt som universitetet skulle vara en del i att avskilja deras möjlighet att erhålla medborgarskap.

Anders Hagfeldt

Magnus Ödman